

Powiatowy Urząd Pracy
w Limanowej

Monitoring zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
Rok 2007

Limanowa, kwiecień 2008

Wstęp

Problem bezrobocia w naszym kraju powstał na początku lat 90-tych ubiegłego stulecia. Dla jego rozwiązania obok wzrostu ilości miejsc pracy, niezbędne jest prowadzenie prawidłowej polityki rynku pracy. Dlatego też dla właściwej realizacji polityki zatrudnienia stosuje się różnorodne instrumenty adekwatne do zakładanych celów. Jednym z ważniejszych instrumentów jest sprawny system informacyjny, którego elementem jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Niniejszy raport będzie sprawozdaniem z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2007rok w powiecie limanowskim.

1. Cel opracowania

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych skupia popyt i podaż siły roboczej w przekroju zawodów. Analiza wspomnianych zawodów służyć będzie jako źródło informacji do :

- właściwego planowania i prowadzenia działań w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu przez samorzady gminne , samorząd powiatowy oraz instytucje i organizacje zajmujące się problematyką bezrobocia,
- inspirowanie i organizowanie kierunków szkoleń osób bezrobotnych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- planowania poziomu i kierunków kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy,
- doskonalenia jakości usług rynku pracy w zakresie pośrednictwa i poradnictwa zawodowego , poprzez udostępnianie informacji w zakresie zawodów poszukiwanych przez pracodawców oraz zawodów, na które wygasa zapotrzebowanie.

2. Podstawa opracowania

Powołując się na ustawę z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy / Dz. U. Nr 99 poz.1001 z póź. zm/, oraz na zapis art. 9 ust. 1 pkt 9, który stanowi że do samorządu powiatowego w zakresie polityki rynku pracy między innymi należy : „opracowanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych

i nadwyżkowych oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady zatrudnienia oraz organów zatrudnienia.”

Analiza monitoringu sporządzona jest na podstawie metodologii opracowanej przez Zdzisława Sadowskiego zawartej w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych”.

3. Metodologia opracowania

Raport opracowany został w oparciu o sprawozdawczość półroczną sporządzoną dla potrzeb Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz aplikację monitoringu zawodów (strona internetowa <https://mz.praca.gov.pl>).

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie sytuacji na lokalnym (powiatowym) rynku pracy oraz wskazanie kierunków zmian w systemie kształcenia oraz potrzeb pracodawców w zakresie pozyskiwania określonego rodzaju specjalistów, pracowników określonej branży.

Informacje zbierane były na podstawie sprawozdań :

- miesięcznych – MGIP-01 „Sprawozdanie o rynku pracy ”,
- kwartalnym - załącznik 1 „Bezrobocie według wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy “,
- rocznym :

Załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy “,

Załącznik 3 „ Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności “,

- wskaźnik struktur bezrobotnych według zawodów (grup zawodów),
- wskaźnik struktur bezrobotnych według PKD,
- wskaźnik struktur ofert pracy według zawodów (grup zawodów),
- wskaźnik struktur ofert pracy według PKD,
- wskaźnik zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

Analiza bezrobocia wg zawodu

Na koniec roku 2007 w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej pozostawały 7403 osoby bezrobotne, w tym przeszło połowę stanowiły kobiety - 4519 osób. Bez prawa do zasiłku było 6550 osób , natomiast mających prawo do zasiłku 853 osoby bezrobotne. Największe bezrobocie występowało w następujących gminach : Limanowa

1665 osób w tym 1023 kobiety, Mszana Dolna – 877 osoby w tym 509 kobiet, oraz w mieście Limanowa – 841 osób w tym 491 kobiet. W stosunku do końca roku poprzedniego tj 2006r. nastąpił spadek liczby bezrobotnych - ogółem o 1298 osób.

Analiza bezrobotnych wg zawodów / grup zawodów /

Lp	Kod Zawodu	Nazwa Zawodu	Bezrob. ogółem	w tym				
				Kobiety	Absolwenci		Powyżej 12 m-cy	
					Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	000000	Bez zawodu	1187	749	161	112	117	74
2	522107	Sprzedawca	596	545	25	20	321	304
3	712102	Murarz	241	1	7	0	114	1
4	512201	Kucharz	266	248	3	3	180	173
5	72204	Ślusarz	220	9	2	0	98	6
6	914103	Robotnik gospodarczy	177	63	0	0	127	49
7	913207	Sprzątaczk	67	65	1	1	57	55
8	419101	Pracownik Biurowy	109	101	2	1	62	59
9	241102	Ekonomista	108	97	14	11	27	23
10	5122302	Kelner	141	139	0	0	107	106
11	712301	Cieśla	68	0	0	0	35	0
12	723105	Mechanik samochod. Osobowych	89	1	1	0	26	1
13	743304	Krawiec	227	227	1	1	148	148
14	743604	Szwacz	144	140	0	0	107	103
15	932104	Robotnik pomocniczy w przem.przetw.	152	118	1	1	83	71
16	931301	Robotnik budowlany	109	1	0	0	68	1

Analiza tabeli przedstawiającej najliczniej reprezentowane zawody wśród osób bezrobotnych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią osoby bez zawodu – 1187, w tym 749 to kobiety. Jest to grupa obejmująca przede wszystkim osoby z wykształceniem niepełnym podstawowym, podstawowym oraz średnim ogólnokształcącym, nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych udokumentowanych określonym świadectwem typu: kursy kwalifikacyjne, dyplomy – certyfikaty uprawniające do wykonywania zawodu. A zatem najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby pozbawione jakichkolwiek kwalifikacji, kompetencji i przygotowania do wykonywania zawodu.

Następną grupę pod względem liczebności osób bezrobotnych stanowią osoby posiadające wykształcenie w zawodzie sprzedawca – 596 osób, w tym 545 kobiet. Jest to grupa, która charakteryzuje się najwyższą rotacją pośród wszystkich zawodów. Przyczyną tak dużej rotacji prawdopodobnie jest niedostosowanie posiadanych umiejętności zawodowych osób podejmujących pracę w tym zawodzie do oczekiwań i potrzeb pracodawców. Za tym stwierdzeniem przemawia również fakt, że wśród najliczniej zgłaszanych ofert pracy w 2007r. to oferty dla sprzedawców. W pierwszej dziesiątce zawodów o najliczniejszych napływach do bezrobocia w ciągu minionego roku są : osoby bez zawodu, sprzedawca, murarz, kucharz, ślusarze, krawiec, robotnik gospodarczy, mechanik, ekonomista, robotnik budowlany oraz mechanik samochodowy.

Analizując strukturę bezrobotnych wg grupy zawodów wyróżnić można grupy o wysokim odsetku osób bezrobotnych, co przedstawia poniższa tabela:

Lp	Kod grupy	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem (%)	W tym kobiety (%)
1	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	12,8219	16,1539
2	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	10,4249	0,7426
3	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	10,0517	15,1982
4	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	9,7170	14,5625
5	71	Górnicy i robotnicy budowlani	9,3471	0,2122
6	91	Przewoźnicy przy pracach prostych w handlu	7,7221	8,9656

Analizując strukturę bezrobotnych wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy tradycyjnie w naszym rejonie najwięcej osób wg stanu na dzień 30.12. 2007r. pracowało w sektorach : (tabela T-II/P-9)

- przetwórstwa przemysłowego (1305 osób)
- handlu (1158 osób)
- budownictwa (1073 osób)
- administracji publicznej (231 osób)

Sytuacja powyższa spowodowana jest istnieniem dużej ilości małych przedsiębiorstw typu rodzinnego, krótkotrwałym okresem zatrudniania osób przez potencjalnych pracodawców dużą rotacją pracowników.

Bardzo duża liczba bezrobotnych nie posiada stażu pracy lub jest on bardzo krótki. Szczególnie widoczne jest to wśród osób młodych kończących szkoły.

W dalszej części opracowania zamieszczono tabele, które przedstawiają:

- bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie limanowskim w 2007 r. - T-II/ P-9
- struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie limanowskim w 2007r T-II/P-9a
- ranking zawodów * generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie limanowskim w 2007 r. - T-II/P-7
- struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie limanowskim w 2007r. – T-II/P3a
- zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie limanowskim w 2007r. T-II/P-4

Analiza ofert pracy :

Następnym zagadnieniem ,które zostanie opisane i przeanalizowane to problem zgłoszonych ofert pracy przez pracodawców . Każdy pracodawca na mocy ustawy art. 36, ust. 4 , pkt. 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz.1001 z późn. zm.)ma obowiązek zgłosić do powiatowego urzędu pracy każde wolne miejsce pracy. Mimo ustawowego obowiązku wielu pracodawców nie zgłasza informacji o wolnych miejscach (etatach) pracy, dlatego nasz rejestr nie odzwierciedla wszystkich ofert pracy na rynku pracy . Sporo ofert nie trafia do statystyk tut. urzędu, szczególnie te w których oczekiwania co do wiedzy , umiejętności i doświadczenia potencjalnych kandydatów są bardzo wysokie. Bardzo często pracodawcy nie są zainteresowani współpracą z Urzędem Pracy i dlatego nie zgłaszają wolnych miejsc pracy .

W 2007r. do PUP w Limanowej zostały zgłoszone 1978 oferty pracy. Wśród zgłoszonych ofert najczęściej pojawiały się zawody: sprzedawca – 335 wolnych miejsc pracy ,pracownik biurowy 290 miejsc pracy oraz pracownik administracyjny – 135 ofert. Na uwagę zasługuje fakt, że najczęściej poszukiwane profesje adresowane są do zawodów najbardziej liczebnych pod względem zarejestrowanych osób bezrobotnych .

W przypadku przedstawionych – zgłoszonych wolnych miejsc pracy , oferty te oscylują w granicach 10 % podaży siły roboczej. Niepokojąca sytuacja z powodu braku ofert występuje w zawodach związanych z rolnictwem (technik rolnik , rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej) – Fakt ten wynika z sytuacji , że w powiecie limanowskim dominują drobne gospodarstwa rolne które prowadzone są przez całe rodziny i dlatego żadne z nich nie rekrutuje pracowników. Również w zawodach związanych z rybołówstwem , górnictwie, hutnictwem nie występują oferty pracy , ale też z drugiej strony – brak jest osób bezrobotnych w rejestrze tutejszego urzędu o podobnych kwalifikacjach.

Poniżej sporządzone tabele przedstawiają napływ ofert w zawodach oraz oferty w poszczególnych sektorach gospodarki.

Napływ ofert do PUP Limanowa w okresie 2007 wg zawodów:

Lp	Kod grupy	Nazwa zawodu	Oferty pracy
1	522107	Sprzedawca	355
2	419101	Pracownik biurowy	290
3	343101	Pracownik administracyjny	135
4	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	120
5	931204	Robotnik budowlany	89
6	914103	Robotnik gospodarczy	89
7	742204	Stolarz	44
8	9132	Pomoc kuchenna	48
9	513102	Opiekunka dziecięca	42
10	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	37

Analiza ofert zgłaszanych do urzędu wskazuje, że oferty w zawodzie pracownika biurowego i sprzedawcy dotyczyły najczęściej subsydiowanych miejsc pracy np. staż, prace interwencyjne, doposażenie miejsca pracy, przygotowanie zawodowe. Zapotrzebowanie na pracowników biurowych wynika bardziej z dogodnej dla pracodawcy formy aktywizacji zawodowej.

Napływ ofert do PUP Limanowa w okresie 2007 wg sektorów gospodarki:

Lp	Sektor	Liczba ofert pracy
1	Przetwórstwo przemysłowe	2881
2	Handel	2347
3	Budownictwo	1722
4	Administracja publiczna	783
5	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	468
6	Edukacja	269
7	Usługi komunalne	389
8	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	259

Struktura ofert pracy wg grup zawodów (wybrane dane na podstawie raportu T II/P 3a w powiecie limanowskim w roku 2007:

Lp	Kod grupy	Nazwa zawodu	Oferty pracy w (%)
1	41	Pracownicy obsługi biurowej	17,1890
2	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	11,7291
3	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	17,9459
4	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony	5,9659
5	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	5,8140
6	91	Przewoźnicy przy pracach prostych w handlu	8,7968
7	71	Górnicy i robotnicy budowlani	2,5278

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych :

Kolejną i najważniejszą częścią raportu będzie przedstawienie zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Zawód deficytowy jest rozumiany jako zawód na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy , w tym zawodzie . Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W celu wyłonienia i ukazania tych zawodów obliczany jest wskaźnik nadwyżki – deficytu w danym zawodzie wyliczony jako udział średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w stosunku do całego 2007 roku. Najmniejsza wartość wskaźnika to 0 - dla zawodów , w których nie ma żadnych ofert pracy, największe - nie ma górnej granicy .

Wskaźnik intensywności nadwyżki deficytu zawodów liczony według grup zawodów kodu dwu i czterocyfrowego- wzór (W k) , przy czym przyjęto że zawody o wskaźniku :

$$n, II$$

w k < 0,9 to zawody nadwyżkowe

$$n,1$$

0,9 ≤ W k ≤ to zawody zrównoważone / wykazujące równowagę na rynku pracy

n,1

W k > 1,1 to zawody deficytowe

n,1

Zawody nadwyżkowe przedstawia poniższa tabela:

Lp	Kod Zawodu	Nazwa Zawodu
1	2	3
1	000000	Bez zawodu
2	522107	Sprzedawca
3	512201	Kucharz
4	712102	Murarz
5	743304	Krawiec
6	722204	Ślusarz
7	914103	Robotnik gospodarczy
8	743604	Szwaczka
9	932104	Robotnik pomocniczy w przem. przetwórczym
10	512302	Kelner
11	241102	Ekonomista
12	931301	Robotnik budowlany
13	341902	Technik ekonomista
14	419101	Technik prac biurowych
15	723105	Mechanik samochodów osobowych
16	744304	Obuwnik przemysłowy
17	742204	Stolarz
18	343101	Technik administracji
19	827504	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego
20	913207	Sprzątaczką
21	913204	Pomoc kuchenna
22	712301	Cieśla
23	741201	Cukiernik
24	741203	Piekarz
25	321208	Technik rolnik

26	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego
27	413103	Magazynier
28	712302	Stolarz budowlany
29	311502	Technik mechanik
30	613101	Rolnik

Zawody deficytowe przedstawia poniższa tabela:

Lp	Kod Zawodu	Nazwa Zawodu
1	2	3
1	213903	Specjalista zastosowań informatyki
2	214101	Architekt
3	214208	Inżynier inżynierii środowiska
4	214808	Kartograf
5	221105	Mikrobiolog
6	223490	Pozostali farmaceuci
7	232104	Nauczyciel fizyki i astronomii
8	311801	Grafik komputerowy
9	315207	Kontroler jakości wyrobów
10	322301	Asystentka stomatologiczna
11	331102	Instruktor nauki jazdy
12	341102	Doradca inwestycyjny
13	343107	Sekretarz sądowy
14	347203	Lektor
15	419104	Pracownik kancelaryjny
16	522102	Bukieciarz
17	714303	Kominiarz
18	722205	Ślusarz galanterii metalowej
19	742307	Tokarz w drewnie
20	731105	Zegarmistrz
21	828501	Monter mebli

22	932101	Konserwator części
23	933109	Wagowy
24	212102	Matematyk
25	223150	Lekarz pediatra
26	223903	Fizjoterapeuta
27	223912	Kosmetolog
28	241302	Doradca personalny
29	243101	Archiwista
30	244401	Psycholog

Wskaźniki długotrwałego bezrobocia;

Na podstawie analizy rankingu zawodów generujących długotrwałe bezrobocie oszacowano duże i elementarne grupy zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie limanowskim w 2007 roku na podstawie wybranych zawodów – tabela T-II/P-7i

Lp	Kod grupy	Nazwa dużej grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1	73	Robotnicy zawodów precyzyjnych , ceramicy	0,9091
2	92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie	0,8000
3	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu	0,7354
4	63	Leśnicy i rybacy	0,6786
5	13	Kierownicy małych przedsiębiorstw	0,6364
6	91	Pracownicy usług osobistych i ochrony	0,6291
7	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysle, budownictwie	0,5994
8	74	Pozostali robotnicy przemysłowi rzemieślnicy	0,5985

Wnioski :

Przeprowadzona analiza w powiecie limanowskim dotycząca zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych pozwala na sformułowanie następujących uwag.

- Znaczna część osób bezrobotnych to osoby bez zawodu z podstawowym wykształceniem lub z wykształceniem ogólnym oraz posiadające wykształcenie średnie, zawodowe i zasadnicze zawodowe w zawodzie kucharz, sprzedawca , ślusarz, krawiec murarz, stolarz.
- Największa rotacja znajduje się w zawodzie sprzedawca – najwięcej bezrobotnych, najwięcej zgłoszonych ofert pracy .
- Występują zawody w których nie zgłoszono żadnego zapotrzebowania do Urzędu Pracy.

Spowodowane to jest przede wszystkim tym, że w klasyfikacji występują tzw. „martwe kategorie“ – to znaczy brak jest ofert pracy, jak również brak jest osób bezrobotnych o podobnych kwalifikacjach.

- Napływające oferty pracy do tut. Urzędu to oferty związane z wykonywaniem zawodów, typu informatyk, technik elektryk z uprawnieniami , ekonomiści z wyższym wykształceniem.
- Niektóre z zaproponowanych przez autorów metody wymagają ostrożnej interpretacji
- Zawód jaki posiada osoba bezrobotna, zarejestrowana w urzędzie pracy powyżej 1 roku, uznawany jest za generujący długotrwale bezrobocie.